

Materiał informacyjny na temat „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jeżewo na lata 2022 – 2030”

Opracowanie: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeżewie

Pomoc społeczna ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie sytuacjom kryzysowym przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Szereg zadań w ramach pomocy społecznej należy do tzw. „zadań własnych gminy” – czyli zadań, za których realizację odpowiada samorząd gminy. Programowaniu działań w sferze polityki społecznej służy strategia rozwiązywania problemów społecznych. Jej opracowanie jest obowiązkiem, ustawowo nałożonym na samorząd gminy – w gminie Jeżewo, w imieniu samorządowych władz gminy, zadania w tym obszarze realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, na którym spoczął także obowiązek przygotowania niniejszego projektu strategii.

„Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jeżewo na lata 2022-2030” ma na celu zaplanowanie długotrwałych działań przyczyniających się do rozwiązywania problemów społecznych gminy, mających znaczący wpływ na ogólną poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej. Zakres strategii jest określony przez ustawę i obejmuje szczegółowe rozpoznanie potrzeb i problemów gminy w sferze społecznej, a następnie zaplanowanie działań, które będą rozwiązywać sytuacje problemowe i przyczyniać się do poprawy warunków życia mieszkańców w sferze zagadnień społecznych.

W pierwszej części strategii, poświęconej identyfikacji potrzeb i problemów wskazano, że najważniejszymi potrzebami w zakresie pomocy społecznej w gminie Jeżewo są obecnie i w najbliższych latach pozostaną:

- **Ubóstwo** (jego znaczenie w ostatnich latach sukcesywnie i dosyć szybko malało, a dalsze zmiany będą zależeć od zmian sytuacji gospodarczej w kraju).
- **Bezrobocie** (obecnie jest przede wszystkim wynikiem braku woli podjęcia pracy w odpowiedzi na niesatysfakcjonujące warunki pracy/wynagrodzenia bądź też wynikającej z braku woli wykonywania pracy. Gmina Jeżewo wykazuje dobrą sytuację i jest raczej mało wrażliwa na ewentualne wahania na rynku pracy. Bezrobocie jest powiązane z problemem ubóstwa, bo brak pracy jest podstawowym czynnikiem niskich dochodów rodzin).
- **Niepełnosprawność** (na terenie gminy ten problem dotyczy około 120 rodzin i należy się spodziewać utrzymywania dosyć wysokich wskaźników także w przyszłości).
- **Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego** (problem ten dotyczy w ostatnich latach około 20-30 rodzin rocznie, w większej skali dotyczy rodzin wielodzietnych, niż rodzin niepełnych. Trudno przewidzieć dalszy trend rozwoju zapotrzebowania).
- **Ochrona macierzyństwa lub wielodzietności** (problem o dostrzegalnej skali – dotyczy ponad 30 rodzin, niemal wyłącznie rodzin wielodzietnych, wskutek czego liczba mieszkańców gminy żyjących w rodzinach, którym udziela się pomocy z tego powodu – jest duża. Należy spodziewać się co najmniej utrzymywania obecnej skali zapotrzebowania lub jej wzrostu).
- **Długotrwała lub ciężka choroba** (z tego tytułu w 2020 roku pomocy udzielono około 140 rodzinom. Należy się spodziewać utrzymywania lub wzrostu zapotrzebowania).

Wyzwaniami w sferze rozwoju społecznego, które pośrednio będą wpływać na zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej są także: niska jakość kształcenia w szkołach (jakość kształcenia ma fundamentalne znaczenie dla dalszego rozwoju młodego człowieka – wyboru kierunków kształcenia po szkole podstawowej, a w konsekwencji

jego sytuacji zawodowej, ukształtowania postaw społecznych – a więc możliwości osiągnięcia dochodów i prowadzenia aktywności społecznej), raczej niska zdolność adaptacji do technologii informacyjnych (małe umiejętności i niska świadomość możliwości wykorzystania) i postępujące starzenie się społeczeństwa (w roku 2030 grupa poprodukcyjna będzie stanowiła 22,2% ogółu mieszkańców).

Podczas tworzenia projektu strategii przeprowadzono badanie ankietowe, którego celem było poznanie opinii społecznej na temat problemów i potrzeb gminy Jeżewo w sferze pomocy społecznej. Zdaniem ankietowanych:

- Dotychczas funkcjonujący system opieki społecznej w gminie oceniany jest zdecydowanie pozytywnie.
- W opinii ankietowanych, na niekorzystną sytuację materialną części mieszkańców w największym stopniu wpływa ich postawa, przede wszystkim niechęć do podjęcia pracy lub chęć uzyskiwania świadczeń z systemu pomocy społecznej. Generalnie sytuacja materialna mieszkańców gminy się poprawia.
- Ankietowani wskazują na ważny problem często obserwowanego uzależnienia od alkoholu oraz potrzebę zwiększenia aktywności gminnych instytucji kultury, które powinny oferować ciekawszy program zajęć dla dzieci i młodzieży, osób z niepełnosprawnościami oraz seniorów.
- Każda podejmowana decyzja dotycząca działań inwestycyjnych lub organizacyjnych w gminie powinna uwzględniać zapewnienie możliwości uczestnictwa i włączenia osób z niepełnosprawnościami.
- Ankietowani wskazali potrzebę rozwoju poradnictwa rodzinnego, bo już obecnie dostrzega się szereg dysfunkcji w funkcjonowaniu rodzin, a należy się spodziewać narastania tego zjawiska.

Analiza obecnego stanu rozwoju społecznego oraz prognoza rozwoju sytuacji społecznej gminy oraz konsultacje społeczne pozwoliły na identyfikację grup docelowych w zakresie rozwiązywania problemów społecznych oraz wskazanie najważniejszych obszarów wsparcia dla tych grup. Są to:

1. osoby z niepełnosprawnością, dla których obszarami realizacji wsparcia są:
 - włączenie społeczne, przeciwdziałanie wykluczeniu i izolacji
 - aktywizacja zawodowa
 - rehabilitacja
2. osoby długotrwale, ciężko chore, dla których obszarami realizacji wsparcia są:
 - pomoc materialna
3. seniorzy, dla których obszarami realizacji wsparcia są:
 - włączenie społeczne, przeciwdziałanie wykluczeniu i izolacji
 - potrzeba wsparcia w codziennych czynnościach życiowych
4. dzieci i młodzież, dla których obszarami realizacji wsparcia są:
 - integracja rówieśnicza, przeciwdziałanie przemocy w grupie rówieśniczej
 - przeciwdziałanie uzależnieniom (narkotyki, nikotyna, alkohol, sieciorholizm)
 - pomoc psychologiczna
5. rodziny (gospodarstwa domowe), dla których obszarami realizacji wsparcia są:
 - wsparcie w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej
 - wzmacnianie rangi rodziny
 - przeciwdziałanie przemocy w rodzinie
6. wszyscy mieszkańcy (potrzeba horyzontalna – niezależnie od grupy pokoleniowej), dla których obszarami realizacji wsparcia są:
 - zapewnienie bezpieczeństwa ekonomicznego najuboższych gospodarstw domowych
 - wsparcie w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych
 - przeciwdziałanie bezdomności
 - zmiana postaw osób niepracujących, przełamanie marazmu

Uwzględniając zarówno główne grupy docelowe systemu pomocy społecznej, jak też identyfikowane obecnie i prognozowane w przyszłości potrzeby społeczne gminy, określono następujący cel główny „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jeżewo na lata 2022 – 2030”:

Zapewnienie sprawnego systemu pomocy społecznej w gminie Jeżewo

a także następujące cele operacyjne, które będą służyły realizacji celu głównego:

Cel operacyjny 1: Budowa potencjału instytucjonalnego dla realizacji zadań w zakresie pomocy społecznej

W ramach celu operacyjnego zamierza się zapewnić właściwy potencjał Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jeżewie do realizacji zadań, w zakresie których można spodziewać się wzrostu skali potrzeb oraz zmiany ich charakteru w stosunku do sytuacji obecnej, a także skoordynować działania różnych podmiotów, które mają poprzez prowadzoną działalność bezpośredni i/lub pośredni wpływ na rozwój społeczny, a tym samym albo bezpośrednią albo pośrednią interwencję w obszarze pomocy społecznej.

Cel operacyjny 2: Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego na terenie gminy

W ramach celu operacyjnego wyznacza się kierunki służące sprawnej i skutecznej pomocy środowiskom w największym stopniu zależnym od pomocy zewnętrznej, bo posiadającym bardzo małą zdolność do samodzielnego funkcjonowania i rozwiązywania problemów. Obszar ten obejmuje zadania utożsamiane z najbardziej klasyczną definicją pomocy społecznej, rozumianej jako pomoc osobom/gospodarstwom domowym niezaradnym oraz znajdującym się trwale lub czasowo w bardzo trudnej sytuacji życiowej i/lub materialnej.

Cel operacyjny 3. Pomoc rodzinom w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych

Cel operacyjny dotyczy z jednej strony ograniczania negatywnych zjawisk w funkcjonowaniu rodzin (poprzez klasyczną interwencję za pomocą standardowych instrumentów systemu pomocy społecznej), ale z drugiej strony – podejmowania działań dla ograniczania możliwości powstawania takich sytuacji w przyszłości, czyli ograniczania liczby rodzin wchodzących do systemu pomocy społecznej. Ważnym celem jest także wzmacnianie zdolności (kompetencji) rodziców do sprawowania funkcji opiekuńczych i wychowawczych, a także zapobieganie i rozwiązywanie problemów związanych z uzależnieniami – zarówno wśród dorosłych, jak i dzieci oraz młodzieży.

Cel operacyjny 4. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami

W ramach celu operacyjnego będzie się dążyć do zapewnienia jak najlepszych warunków życia osobom z niepełnosprawnością. Obszar dotyczy zarówno zadań na rzecz włączenia społecznego (co ma być realizowane np. przez zapewnienie powszechnej dostępności do infrastruktury i przestrzeni publicznych przez osoby z niepełnosprawnością) ale także ze stwarzaniem zachęt i warunków dla większej aktywizacji zawodowej tej grupy.

Cel operacyjny 5. Zapewnienie aktywności i włączenia społecznego osób starszych

Cel operacyjny dotyczy zapewnienia jak najlepszych warunków życia ludności starszej. Obszar ma charakter kompleksowy i dotyczy wszelkich kategorii działań kierowanych do tej grupy.

W ramach każdego z celów wskazano bardziej szczegółowe kierunki działań, a nawet konkretnie określono przedsięwzięcia do realizacji.

Dokument „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jeżewo na lata 2022 – 2030” określa także system realizacji jej ustaleń (zadania będą realizowane przede wszystkim przez GOPS w Jeżewie, ale za wykonanie niektórych odpowiadać będą gminne jednostki kultury lub szkoły) oraz system monitorowania (a więc cyklicznej kontroli, czy realizacja dokumentu postępuje we właściwym kierunku i w odpowiednim tempie). Podkreślić także należy, że „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jeżewo na lata 2022-2030” jest w pełni zgodna ze strategią rozwoju gminy Jeżewo oraz polityką województwa kujawsko-pomorskiego w obszarze rozwiązywania problemów społecznych. Zachowanie takiej zgodności jest bardzo ważne z przyczyn formalnych ale także ze względu na możliwość ewentualnego skorzystania ze środków zewnętrznych dla realizacji potrzeb rozwojowych gminy. Po przyjęciu przez Radę Gminy, „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jeżewo na lata 2022 – 2030” stanie się dokumentem obowiązującym.

Gmina Jeżewo na tle województwa kujawsko-pomorskiego.
Liczba mieszkańców gmin

